

The role of the Royal Swedish Academy of Agriculture and Forestry is, with the support of science and practical experience, to promote agriculture and forestry and related activities, for the benefit of society. The Academy was founded in 1811 at the initiative of Karl XIV Johan and started its work on 28 January 1813.

Akademiens 214:e Högtidssammankomst

28 januari 2026

Preses tal

Inger Andersson3

Akademisekreterarens tal

Peter Normark.....7

Högtidstalaren

Robin Teigland.....11

Akademiens preses Inger Andersson

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens Högtidssammankomst den 28 januari 2026

2026 års Högtidssammankomst

*Ers Majestät
Ers Excellens
Hedersledamöter
Nya ledamöter
Pristagare
Akademiledamöter
Ärade gäster*

Jag förklarar härmed Kungliga Skogs- och Lantbruksakademiens 214:e högtidssammankomst för öppnad.

Det är med stor glädje jag hälsar er alla varmt välkomna. Vi uppskattar mycket att Ers Majestät har möjlighet att delta här idag.

Ett år har gått sedan vår förra högtidssammankomst. Ett år där vi sett viktiga steg framåt för våra näringar, samtidigt som det fortsatt råder ett mörkt och oroligt geopolitiskt läge i delar av vår omvärld.

Rysslands invasion av Ukraina pågår alltjämt och våra förhoppningar om ett avslut på kriget vilar på en bräcklig grund. Vår innerliga förhoppning är att våldet snart ska upphöra och att en hållbar fred kan uppnås.

Vi ser också att flera internationella handelsavtalen är hotade med de allvarliga konsekvenser det kommer innebära.

Men vi får inte enbart fästa blicken vid det mörka. Vi kan också glädjas åt flera positiva globala utvecklingstendenser, till exempel:

- den extrema fattigdomen i världen har minskat under de senaste årtiondena, även om takten tyvärr nu avtar.
- tillgången på förnybar energi växer snabbt och utgör idag en betydande del av världens elproduktion
- ozonlagret håller på att återhämta sig, något som är avgörande för vår hälsa, för naturen och för kommande generationer

Och vad händer då inom KSLA?

Akademisekreteraren Peter Normark kommer senare att presentera viktiga insatser från det gångna året som KSLA har bidragit med på olika sätt.

Men först vill jag dela några tankar utgående från vårt strategiska ramverk om vårt arbete under 2026.

Beredskap och hållbarhet

Försörjningsberedskap kommer även framöver att vara ett av KSLA:s viktigaste områden. Forskning visar på betydelsen av att förena försörjningsberedskap och hållbarhet, såväl ekologisk, social och ekonomisk, i utvecklingen av livsmedelsförsörjningen.

En viktig fråga är därför:

Hur kan försörjningsberedskap och hållbarhet kombineras för att skapa robusta och långsiktigt hållbara system?

KSLA:s fortsatta arbete kommer att fokusera på just dessa synergier, både för livsmedelsförsörjningen och inom skogsbruket.

Beredskap och framtida källmaterial

Samhällsviktiga erfarenheter är viktiga att bevara för framtiden. Det gör vi genom att dokumentera berättelser och kunskap så vi skapar källmaterial som gör det möjligt för kommande generationer att förstå och lära hur samhället reagerade i svåra tider.

KSLA har nyligen gett ut boken "Beredskap är det nya gröna", som ett bidrag till detta viktiga bevarandearbete.

Östersjön och fisket – ett nytt område i fokus

En nystartad kommitté för Fisk och förvaltning kommer att arbeta med att ta fram underlag för hållbara modeller för nyttjande av akvatiska resurser i Östersjön och i Västerhavet.

Ambitionen är bland annat att stärka den gemensamma kunskapsbasen mellan Sverige och Finland inom EU:s gemensamma fiskeripolitik, särskilt med fokus på strömmingen.

Arbetet inleds med Bottniska viken med tillhörande tillrinningsområde, där tillgången på strömming har halverats de senaste tio åren.

Engagemang i EU:s regel- och författningsutveckling finns för övrigt med i flertalet andra KSLA aktiviteter.

Kompetensförsörjning och AI

De gröna näringarna är idag bland de mest teknikintensiva sektorerna i Sverige. Digitala beslutsstöd används brett till exempel inom skogsskötsel, inom precisionsodling i jordbruket och i förädling av växtmaterial

Det väcker viktiga frågor:

- Vilken kompetens behöver framtidens arbetskraft?
- Hur säkerställs att vi får relevanta utbildningar?

När det gäller AI är KSLA:s fokus att samla kunskap och föra dialog kring dess betydelse inom de areella näringarna. En seminarieserie planeras under 2026.

Värdet av evidensbaserade beslut

När vetenskaplig kunskap ifrågasätts allt oftare och förenklade tyckanden kan dominera samhällsdebatten, har vi som akademi ett särskilt ansvar.

Många av vår tids stora frågor berör de areella näringarna och präglas ofta av motstridiga intressen. Just därför har forskningsresultat en tydlig och stark roll i beslutsprocesser. KSLA kommer nu att brett implementera en modell för evidensbaserat beslutsfattande inom akademiens arbete.

Ledamöternas stora betydelse för vår verksamhet

När vi blickar framåt gör vi det med samma insikt som burit akademien sedan 1813 då den instiftades nämligen;

Att förvalta skog, jord och vatten är att förvalta framtiden.

Det kräver mod

Det kräver kunskap

Och det kräver långsiktighet — och det är något våra ledamöter ständigt visar prov på.

Jag vill rikta ett varmt tack till de tre ledamöter som nu avslutar sina fyraåriga uppdrag som avdelningsordföranden:

Jordbruksavdelningens ordförande Bengt-Olov Gunnarsson, som efterträds av Jan Rundqvist
Skogsavdelningens ordförande Lotta Möller, som efterträds av Mårten Larsson

Allmänna avdelningens ordförande Eva Thörnelöf, som efterträds av Margareta Stigson

Ett stort och varmt tack för era betydelsefulla och viktiga insatser.

Samtidigt hälsar jag era efterträdare som avdelningsordföranden varmt välkomna och ser fram emot fortsatt gemensamt arbete.

Jag vill också tacka alla ledamöter för ert engagemang och era viktiga bidrag och hälsa våra nyinvalda svenska och utländska ledamöter varmt välkomna.

Och slutligen- ett mycket stort tack till kansliets medarbetare för era ovärderliga insatser.

Låt oss vara en akademi som:

står stadigt när debatten blåser

talat sakligt och kunskapsbaserat när andra förenklar
för samman viktiga samhällssektorer

och alltid ger röst åt långsiktigheten — oavsett tidens trender

TACK

Inger Andersson

Akademisekreterare Peter Normark

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens Högtidssammankomst den 28 januari 2026

KSLA – våra insatser gör skillnad

*Ers Majestät
Ers Excellens
Hedersledamöter
Akademiledamöter och pristagare
Ärade gäster*

Varmt välkomna till årets högtidssammankomst! Vi sätter stort värde på att Ers Majestät har möjlighet att medverka.

Detta år har vi valt att fokusera Högtidssammankomsten mot utvecklingen i våra näringar. Vi ser ett betydande framåtskridande inom ett antal områden, och det arbete som genomförs i KSLA bidrar till att göra skillnad. Vår position som en obunden och ledamotsbaserad arena och mötesplats spelar en väsentlig roll för våra näringar.

Omvärlden och de areella näringarna
Omvärldsutvecklingen gör att vi fortsatt har flera stora utmaningar för såväl samhället som helhet som för våra näringar. Geopolitiken med fortsatta krig som skapar lidande på många håll i världen, och leder till hotfulla scenarior som ger utsatta lägen för människor och företag. Insatser som görs vad gäller klimat och biologisk mångfald är fortfarande otillräckliga för att kunna vända utvecklingen.

Samtidigt lever vi en tid där företag i de areella värdekedjorna har att bemästra förväntningar om såväl tillväxt, innovation och entreprenörskap som om hållbarhet vad gäller klimat och biologisk mångfald.

Under ett år som utmärks av en globalt svår utveckling känns det angeläget att peka på att vi, trots allt, ser positiva steg.

Stärkt tillväxt och lönsamhet inom jordbruket, dock med variation mellan olika grenar. Diskussioner, analyser och utredningar om försörjningsberedskap börjar nu leda fram till praktisk verkstad.
Ett starkt ökat intresse för våra näringar hos beslutsfattare på olika nivåer. Att fler har insett våra näringars betydelse.

KSLA

För KSLA har 2025 varit ett år med betydande slutförda leveranser. Vi har med genomförda arbeten gett beslutsfattare i företag och samhälle en väsentlig kunskapsbakgrund gällande väsentliga frågor. KSLAs verksamhet bygger på fantastiska insatser av våra ledamöter, och detta år har ni varit aktiva och drivande inom ett stort antal områden. Vi hälsar även våra nya ledamöter välkomna till vår krets och vill gärna ta del av era kommande insatser.

Det finns nu en uppdaterad livsmedelsstrategi på plats för Sverige. Där det även finns konkreta mål för viktiga grenar inom livsmedelssektorn. KSLA har här bidragit med ett väsentligt inspel till statsmakterna. På samma tema har vår kommitté för Morgondagens odlingssystem haft ett handfast konkret och innovativt fokus i sitt arbete med att förena tillväxt med en minskad klimatpåverkan och förbättrad biodiversitet och har nu sammanfattat sina slutsatser i en praktisk handbok.

KSLA har genomfört ett stort program inom området Försörjningsberedskap. Här kan vi notera att det nu tas viktiga beslut på samhälls- och företagsnivå som stärker vår beredskap. Det gäller framför allt lantbruket och livsmedelsvärdekedjan. Här har KSLA bidragit genom att ta fram ett åtgärdsförslag publicerad i en av programmets rapporter. En genomlysning har genomförts av viktiga värdekedjor, särskilt inom animaliesektorn. Programmet har även arbetat fram en historisk antologi som klargör viktiga lärdomar för framtiden – ett angeläget verk på kort tid. Ett viktigt moment i beredskapsarbetet är även smittskyddsfrågorna. Här har KSLAs kommitté genomfört arbetet under en tid med stora sjukdomsutbrott, och där vi samverkat med Vetenskapsakademien för att identifiera behovet av stödåtgärder.

Programmet har även lyft fram skogen som en viktig beredskapssektor. KSLA har här varit tidiga i att uppmärksamma skogen i beredskapen. En slutsats som nu börjar få genomslag igenom i såväl företag som på samhällsnivå.

En stor statlig skogsutredning har genomförts under året, där KSLA bidragit med att fungera som en mötesplats för dialog och inspel. Särskilt glädjande är att KSLAs kommitté om Evidens för brukande av skog kunnat bidra med en viktig metodik för att bedöma beslut, förvaltningsmodeller och praxis inom skogssektorn. En stor del av metodiken har principiellt hämtats från det medicinska området. Även kommittén för biologisk mångfald har slutfört sitt arbete som fokuserar mot mätning och metoder, vilket möjliggör mer konkreta fortsatta arbeten och samtal i denna fråga.

Mark och vatten-kommittén har arbetat med breda ramar. Särskilt angeläget har varit arbetet med värdering och i förlängningen skydd av åkermark som en nationell areell resurs som är nödvändig för produktion av livsmedel.

KSLA har under året drivit omfattande påverkansinsatser baserat på genomfört arbete i kommittéer och arbetsgrupper. Naturrestaureringen påverkar de areella näringarna inom olika områden. Här har vi varit aktiva inom fem olika dialoggrupper, och förmedlat vår kunskap till de myndigheter som är aktiva i frågan. Arbetet slutfördes med ett seminarium på KSLA.

Överhuvudtaget har vi varit pådrivande i att lyfta fram den kunskap vi förädlat till beslutsfattare i olika frågor. Detta gäller inte minst naturrestaurering, försörjningsberedskap, den europeiska jordbrukspolitiken samt skogens vägvalsfrågor. Förutom genom inspel som förmedlas i ett tidigt skede i ett politiskt beslutsfattande har vi även varit aktiva i att besvara inte mindre än 15 remisser under året. En av de mest långvariga satsningarna har skett inom Växtnoden, där vi nu är på väg att nå fram till politiska beslut på Europainivå vad gäller Nya Genomiska Tekniker.

Sammantaget ser vi att 2025 har varit ett år av omfattande leveranser och våra rapporter, seminarier och inspel har också bidragit till att göra skillnad för utvecklingen av våra näringar.

Framåt

Vi vill fortsatt fungera som en brygga mellan å ena sidan vetenskaps- eller erfarenhetsbaserad kunskapsutveckling och å andra sidan praktiska lösningar på de areella näringarnas utmaningar. Vi ser fram emot att fortsätta detta arbete. Detta till gagn för näringarna och för entreprenörer, intressenter och beslutsfattare på olika nivåer.

Vi fortsätter nu arbetet med ett antal nya kommittéer och arbetsgrupper; fiskförvaltning, skogsproduktion i ett föränderligt klimat, operativa skogliga driftsystem, framtidens primärproduktion, historiska projekt, försörjningsberedskap och AI. Detta gäller även i våra utskott för globala och europeiska frågor; forskning samt ungdomsfrågor

För att allt ska fungera så har vi även ett kansli som stöttar och driver på i våra frågor. Under 2025 har de gjort stordåd. Vi är även varmt tacksamma för de donationer genom historien och idag som möjliggör vår verksamhet och som även finansierar bl a de priser som vi nyss delat ut.

Med detta vill jag återigen summera upp ett intensivt verksamhetsår och bjuda in till kommande utmaningar för de areella näringarna. Vi ser att vår roll kommer att vara lika väsentlig även under detta år.

Tack alla för uppmärksamheten!

Peter Normark

Högtidstalare professor Robin Teigland

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens Högtidssammankomst den 28 januari 2026

Våga göra skillnad

— Låt oss skapa en hållbar framtid tillsammans!

*Ers Majestät
Ers Excellens
Hedersledamöter
Akademiledamöter och pristagare
Ärade gäster*

Dagens rubriker är fyllda av klimatförändringar, krig och geopolitiska spänningar, polarisering, förlorade arbetstillfällen och en växande ensamhetsepidemi — och ändå menar jag att det finns skäl att känna hopp inför framtiden.

Inte för att utmaningarna är små.
Utan för att framtiden formas på en helt annan plats än vad rubrikerna ger sken av.

Framtiden formas i våra vardagliga beslut.
I våra vardagliga handlingar — även de allra minsta.

Framtiden är inte något som bara händer oss.
Den är något vi skapar — varje dag.

Och ändå finns det många möjliga framtider — både sådana vi skulle vara stolta över att lämna vidare till nästa generation, och sådana vi helst inte vill lämna efter oss.
Vilken av dem som blir verklighet beror på de samarbeten vi bygger, de organisationer vi skapar och den tillit vi utvecklar.

Under större delen av min karriär har jag arbetat inom akademien.
Undervisat och handlett.
Jagat publikationer i ledande vetenskapliga tidskrifter.
Konkurrerat om allt större forskningsanslag.

Men för några år sedan insåg jag något obekvämt.
Att stanna inom de gränser som akademien belönar
gav mig inte möjlighet att bidra till att skapa den framtid jag verkligen brydde mig om.

En framtid för nästa generation —
för barn som min son Sander, som sitter här i publiken i dag.
En framtid för dem som kommer att leva betydligt längre med konsekvenserna av våra val än vad
vi själva gör.

Att kliva utanför dessa gränser har dock varit — och är fortfarande — svårt.
Det missförstås ofta.
Och ibland motarbetas det till och med aktivt.

Men jag ville utforska vad som skulle hända om vi tog forskningen ut ur artiklarna och in i
verkliga samhällen.
Det valet ledde mig till Peniche i Portugal — en liten kuststad strax norr om Lissabon.

Peniche är ett fiskesamhälle.
I generationer har människor levt av — och med — havet.

Det var en gång en av Europas rikaste fiskehamnar,
med de flesta arbetstillfällena knutna till fiske och fiskförädling.

I dag står Peniche, liksom många kust- och landsbygdssamhällen runt om i världen — även här i
Sverige — inför en annan verklighet:
minskad konkurrenskraft, unga människor som flyttar till städerna,
och ett samhälle som kämpar för att behålla sin identitet och sitt syfte.

I en möjlig framtid blir Peniche gradvis en säsongsbetonad turistkuliss,
där fiskearbetet reduceras till dekoration och minnen.

I en annan framtid blir just detta arv grunden för nya arbetstillfällen, nya kompetenser och en
förnyad känsla av stolthet.

Det var mot denna bakgrund som vi valde att agera.

Så tillsammans med en av mina andra söner TG och min partner Jon Erik grundade vi Peniche
Ocean Watch Initiative år 2018, och vi ställde en annan sorts fråga.

Inte: Hur hanterar vi avfall och städar upp havet?

Utan: Tänk om vi såg avfall som en instängd resurs – en trapped resource — en ny källa till värde
för samhället?

Tänk om vi, tillsammans med de lokala aktörerna, kunde utveckla en pilotmodell
för en cirkulär ekonomi med hjälp av digital teknik,
rotad i gemenskap, värdighet och lärande?

För mig blev den frågan mycket konkret. Jag ville se om utslitna fiskenät — nödvändiga redskap i
hjärtat av detta samhälle, som hade blivit avfall och samlades i hamnar eller kastades i havet —
kunde bli något användbart igen.

Min dröm var enkel — att 3D-skriva en båt av återvunna fiskenät.

Men många människor, från Portugal till Sverige, sa att detta var omöjligt.
De sa att vi aldrig skulle kunna 3D-printa något meningsfullt av återvunna fiskenät —
och definitivt inte något så stort som en båt.

Men efter några år av gott samarbete och hårt arbete —
över geografiska, disciplinära och sektoriella gränser —
och med viss projektfinansiering från Vinnova och Produktion2030,
så gjorde vi just det.

Och det var inte vilken båt som helst.

Det var en traditionell roddbåt från 1896 — en båt som inte längre tillverkas på grund av
globalisering, standardisering och den aldrig sinande jakten på effektivitet och stordriftsfördelar.

En fredag eftermiddag förra våren laddade vår projektpartner Woodrow Wiest på RISE ner
ritningen till roddbåten från Sveriges digitala arkiv — och omvandlade den till en digital fil för en
storskalig industriell 3D-printer robot.

Han tryckte på startknappen — och sexton timmar senare hade båten från 1896 väckts till liv som
den första båt någonsin som 3D-printats av återvunna fiskenät.
Och ja — den flyter.

Denna erfarenhet lärde mig att framtiden inte behöver suddas ut traditioner.
Tvärtom kan den ge dem nytt liv.

Men den viktigaste delen av vår resa har inte varit tekniken.
Det är vad digital teknik möjliggör.

Ett avfallsflöde blev en sekundär råvara.
Ett problem blev en källa till stolthet.

Genom vårt arbete i Peniche Ocean Watch har arbetstillfällena skapats —
även för personer som ofta står utanför arbetsmarknaden.

Människor lär sig nya färdigheter —
med sina händer, sina huvuden och sina hjärtan.

Jag tänker på Ricardo från Cercipeniche — en social organisation för personer med
funktionsnedsättning — och leendet på hans ansikte när han skrev på sitt första
anställningskontrakt vid 36 års ålder.

I dag sorterar och rengör han använda fiskenät med enastående omsorg och stolthet.
Nät är inte avfall för honom.
De är meningsfullt arbete.

Jag tänker på Vitólina, busschauffören,
som ser till att teamet från Cercipeniche kommer fram till vår anläggning.
Utan henne fungerar inte systemet.

Och jag tänker på Vítor, rektorn för den lokala yrkeshögskolan —
där vår storskaliga 3D-printer nu står —
och ger unga människor tillgång till kompetenser och en framtid som inte fanns för en generation
sedan.

Och den framtiden är inte abstrakt för mig. Min dotter Karoline arbetar i dag med att köra en storskalig industriell 3D-printer robot på Brandworks här i Stockholm — något hon aldrig hade kunnat föreställa sig före vårt arbete i Peniche.

Så även om Peniche Ocean Watch är ett samhällsinitiativ — är det mycket mer än så. Det har blivit en plattform.

En plattform för att experimentera med och samskapa en hållbar och motståndskraftig framtid, en plattform som har inspirerat många andra innovationsprojekt runt om i Europa och till och med på Hawaii.

Det är också en plattform för ett nytt sätt att bedriva forskning.

I stället för att studera ett fenomen först efter att det redan har inträffat, arbetar vi tillsammans med samhällen för att skapa fenomenet — och lär oss av det tillsammans.

Min kollega Katharina Cepa från Vrij Universiteit Amsterdam och jag kallar detta aktivistiskt engagemang: ett sätt att bedriva forskning där handling, lärande, kunskapsskapande och samhällspåverkan är oskiljaktiga.

Inte aktivism i stället för vetenskaplig stringens, utan stringens genom ansvar — för verkligheten är en mycket hårdare granskare än någon vetenskaplig tidskrift.

Naturligtvis har detta inte varit en solskenshistoria.

Tilliten har prövats — och ibland brutits — av människor som vi trodde delade vår vision och våra värderingar. Det gjorde ont, och fick mig ibland att ifrågasätta människans natur.

Men det förstärkte också något grundläggande: tillit är skör — och utan den kan inget transformativt byggas eller bestå.

Tillit återvänder inte genom ord. Den återvänder endast genom konsekvent och uthålligt handlande.

Och för nästa generations skull är det helt enkelt inget alternativ att ge upp.

När jag ser tillbaka har ett tydligt mönster vuxit fram — från Peniche och även från mina andra samhällserfarenheter här i Sverige, från Lysekil och Brastad till Hofors och Skellefteå.

Där tilliten är stark och samhällen är motståndskraftiga, måste tre saker finnas på plats: omsorg, kompetens och samverkan eller Caring, Competence, and Collaboration

För det första: omsorg. Inte omsorg som ord eller intentioner, utan omsorg uttryckt genom handling, grundad i konsekventa värderingar.

Omsorg innebär att inte bara fråga: Hur skyddar vi vår mark och våra hav? utan också:

Hur säkerställer vi meningsfullt arbete, värdighet och tillhörighet för våra samhällen, våra lantbrukare, våra fiskare och våra skogsbrukare om tjugo år — och längre än så?

För det andra: kompetens.

Inte bara djup expertis inom det egna fältet,
utan förmågan att se system och koppla samman kunskap över gränser — att förstå hur land och hav, teknik och regelverk, affärsmodeller och mänskligt beteende hänger ihop —

och dessutom förmågan att omsätta denna förståelse i handling,
så att vi kan omforma hela värdekedjor och arbetssätt, inte bara enskilda produkter eller tjänster.

Och för det tredje: samverkan.

Verklig samverkan kräver en gemensam vision och gemensamma värderingar — över gränser.

Samverkan måste vara både lokal och internationell:

fiskare och lantbrukare, sociala företag, civilsamhälle och skolor, offentlig sektor, industri och universitet — i Sverige och i Europa —

alla med ett gemensamt åtagande att hålla samhällen levande och ekosystem friska.

På svenska säger vi ”lika barn leka bäst” —
på engelska ”birds of a feather flock together”.

Men olika barn leker ännu bättre tillsammans.

De kan hitta på nya lekar.

Meningsfull innovation uppstår sällan när människor bara arbetar med andra som liknar dem själva.

Den uppstår genom komplementaritet — genom att bygga nätverk med andra som inte är som vi själva.

Genom människor som kliver in i mellanrummen mellan discipliner, sektorer, länder och perspektiv.

Dessa mellanrum är obekväma.

Dessa personer belönas sällan.

Men det är precis där som en hållbar framtid formas.

När vi blickar framåt visar det sig att det vi lärt oss i Peniche inte är unikt — det är en föraning.

Samma designfråga står nu inte bara inför Sverige, utan inför hela världen:

Kommer AI att urholka arbete och samhällen — eller kan vi utforma AI så att det stärker dem?

AI omformar i grunden många av de arbeten vi känner i dag.

Den nya AI-agentekonomin innebär att kunskapsintensiva uppgifter omvandlas — eller försvinner — från tekniskt hantverk till analys, planering och beslutsfattande.

Och när humanoider och smarta robotar kombinerar AI-agenter med fysisk förmåga, kommer inte bara skrivbordsarbete att förändras, utan även uppgifter som tidigare krävde händer, fötter och närvaro.

Faran är inte bara förlorade arbetstillfällen.

Det är att vi riskerar att förlora de mänskliga färdigheter, omdömen och relationer som maskiner inte kan ersätta.

Det är därför den kompetens vi väljer att bygga nu i Sverige — och i Europa — är så avgörande.

Om vi misslyckas med att förstå både teknik och dess sociala sammanhang riskerar vi att skala upp missförstånd i stället för lösningar — snabbare, större och till betydligt högre kostnad.

Vi riskerar också att bli ett importland för intelligens, där värde skapas och beskattas någon annanstans.

Därför måste vi i dag bygga vår egen kapacitet att forma hur AI skapar värde i samhället.

Ingenjörer som inte bara behärskar algoritmer, utan också förstår juridik, etik, affärsmodeller och sociala sammanhang.

Samhällsvetare som inte bara förstår institutioner, utan också data, modeller och AI.

Och framför allt människor som kan arbeta tillsammans över dessa gränser — integratörer, inte ”kodmaskiner”.

Vi bör inte försöka kopiera Silicon Valleys modell — att ge oss in i ett Formel 1-lopp som vi varken kan eller bör vinna.

Vi bör göra något annat.

Vi bör bygga vidare på det vi redan är bra på — utbildning som knyter samman teknik och samhälle; starka offentliga institutioner; hög social tillit; och en lång tradition av pragmatisk hållbarhet — och göra detta till grunden för vår AI-strategi.

Om vi gör det kan Sverige bli en plats där AI skapar meningsfullt arbete i verkligheten — inom skogsbruk och lantbruk, fiske och livsmedelssystem, hälso- och sjukvård och välfärd, i städer och på landsbygden.

Ändå återstår en utmaning.

Vi tror alla här i detta rum på vetenskapen. Och med rätta.

Men runt om i världen ser vi att kunskap och visdom i sig inte längre räcker för att skapa en hållbar framtid.

Flaskhalsen är inte bara vad vi vet — utan om människor litar på de institutioner och individer som bär denna kunskap.

Och det innebär att framtiden inte enbart beror på politiska beslut eller tekniska lösningar, utan på hur var och en av oss väljer att agera.

Så min inbjudan till er i dag är enkel.

Våga göra skillnad.
Inte genom storslagna uttalanden.
Inte någon gång i framtiden.
Utan i dag — genom era vardagliga beslut.

Vem ni väljer att arbeta med.
Vems röster ni bjuder in.
Vilken sorts kompetens och samverkan ni väljer att belöna.

För när individer agerar med mod och knyter an till varandra,
blir de en gemensam kraft för positiv förändring.

Och när vi bygger vidare på Sveriges och Europas styrkor —
vår kunskap, vår mångfald, våra samarbetstraditioner —
behöver vi inte delta i Silicon Valleys Formel 1-lopp.

Som min kollega Pär Ågerfalk på Uppsala universitet uttryckte det kan vi i stället köra vårt eget
”Svenska rally” —
med en karta som passar vår terräng, med skickliga kartläsare och förare —
och med en tydlig riktning där AI och digitalisering används som krafter för hållbar utveckling,
inte bara som dyra teknikexperiment.

Så att vår hastighet inte bara är rörelse,
utan verkliga framsteg mot en framtid vi kan vara stolta över.

Så låt mig avsluta med en sista fråga:

Vem skapar framtiden?

Ja — det gör vi alla.

Framtiden kommer inte att avgöras av de ord vi säger,
utan av våra vardagliga handlingar.

Våga göra skillnad — tillsammans idag.

Tack!

Robin Teigland